

MAMLAKATNING IQTISODIY O`SISHINI TA`MINLASHDA INSON KAPITALI.

Jumaboyev Dilshodbek

Agrobiznes va raqamli iqtisodiyot fakulteti 2.73 guruh talabasi

Annotatsiya: *Jahon tajribasi va amaliyoti shuni ko'rsatmoqdaki, aynan inson kapitaliga investitsiya yo'naltirishni ustuvor vazifa sifatida tanlagan mamlakatlar yuksak taraqqiyotga erishmoqda. Chunonchi, rivojlangan mamlakatlarda ta'limning to'liq sikliga investitsiya kiritishga, ya'ni, bola 3 yoshdan 22 yoshgacha bo'lgan davrda uning tarbiyasiga sarmoya sarflashga katta e'tibor beriladi Ijobiy (aktiv) inson kapitali – o'zi uchun sarflangan investitsiyani to'la o'zlashtirgan va uni jamiyatning rivojlanishi va takomillashuvi shaklida ro'yobga chiqargan kreativ (yara-tuvchi) va innovatsion kapitaldir.*

Аннотация: *Мировой опыт и практика показывают, что страны, выбравшие в качестве приоритета инвестиции в человеческий капитал, добиваются высокого развития. Например, в развитых странах большое внимание уделяется инвестированию в полный цикл образования, т. е. инвестированию в образование ребенка от 3 до 22 лет является креативным (творческим) и инновационным капиталом, реализуемым в виде нишевого и улучшение.*

Annotation: *World experience and practice show that the countries that have chosen investment in human capital as a priority achieve high development. For example, in developed countries, great attention is paid to investing in the full cycle of education, i.e. investing in the education of a child from 3 to 22 years of age. is creative (creative) and innovative capital realized in the form of niche and improvement.*

Kalit so'zlar: *Inson kapitali, inson kapitali indeksi,*

Inson kapitali (ing. human capital) — bu inson va umuman jamiyatning turli ehtiyojlarini qondirish uchun ishlatiladigan bilimlar, ko'nikmalar to'plami. Inson potensialini tashkil etuvchi turli xususiyatlar ichida, inson kapitali aynan daromadlarning o'zgarishiga ta'sir ko'rsatuvchi xususiyatlarni ifodalaydi, shu jihatdan inson kapitali ishchining maxsus ta'lim, kasb-hunarga tayyorlash va ishlab chiqarish tajribasi asosida to'plangan bilimlari, ularni amalda qo'llashi va mahoratini o'z ichiga oladi.

Dunyo tajribasi va amaliyoti shuni ko'rsatmoqdaki, aynan inson kapitaliga investitsiya yo'naltirishni ustuvor vazifa sifatida tanlagan mamlakatlar yuksak taraqqiyotga erishmoqda. Chunonchi, rivojlangan mamlakatlarda ta'limning to'liq sikliga investitsiya kiritishga, ya'ni, bola 3 yoshdan 22 yoshgacha bo'lgan davrda uning tarbiyasiga sarmoya sarflashga katta e'tibor beriladi Ijobiy (aktiv) inson kapitali – o'zi uchun sarflangan investitsiyani to'la o'zlashtirgan va uni jamiyatning rivojlanishi va takomillashuvi shaklida ro'yobga chiqargan kreativ (yara-tuvchi) va innovatsion

kapitaldir. Bu yaratuvchanlik va takomillashuv, jumladan, aholining turmush darajasining oshishi, innovatsion salohiyatning yuksalishi, ta'lim tizimining rivoji, ilm-fanning taraqqiyoti, axborot almashinuvi va ta'minoti erkinligi, aholi salomatligining yaxshilanishi kabilarda namoyon bo'ladi. Chunki, inson kapitalining parametrlari va sifati aholi /shaxsning mentaliteti, ta'lim darajasi, hayotiy tasavvurlari va sog'liqni saqlash sohasidagi ahvol kabi-lar bilan o'lchanadi. Aytish lozimki, ilm-fan, ta'lim va sog'liqni saqlashga sarflangan investitsiyalar tarixan qisqa mud-dat ichida samara berishi mumkin, ammo asrlar davomida shakl-langani mentalitetni qisqa vaqtda o'zgartirish qiyin. Shu sababli dunyodagi ilg'or tajriba va bilimlarni milliy/shaxs mentalitetining ijobiy xususiyatlari bilan uyg'unlashtirish muhimdir.

O'zbekistonda rivojlangan G'arb va Sharq mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotdagi tajribasi o'zlashtirilgan ekan, ayni shu nuqtalarga jiddiy e'tibor qaratilayotgani diqqatga sazovordir, ya'ni ilg'or chet el tajribasining xalqimizning milliy mentalitetiga va ko'p asrlik an'alariga mos keladigan jihatlari, shakllari qabul qilinmoqda yoki ular mahalliy shart-sharoitlarga moslashtirilmoqda. Shuningdek, milliy madaniyatimiz, an'alarimizni targ'ib qilish hamda yoshlarimizni chet ellardagi ba'zi oqim va harakatlarning zararli ta'siridan saqlash uchun olib borilayotgan ma'naviy-ma'rifiy ishlar va profilaktik choralar aynan shu maqsadni ko'zlagandir. Inson kapitali ham ayni ma'lum shaxs kabi ma'lum bir sivilizatsiya, mentalitet va an'analarning mahsulidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://review.uz/uz/post/inson-kapitaliga-sarmoya-yangi-ozbekiston-taraqqiyoti-kafolati>
2. <https://yuz.uz/uz/news/inson-kapitaliga-etibor--asosiy-vazifa>
3. <https://lex.uz/acts/-3913188>
4. <https://mineconomy.uz/uz/node/331?switch=normal>